

**“ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШ” КОНСЕПСИЯСИ
ВА УНИНГ ЁШЛАР ТАРБИЯСИДАГИ ЎРНИ**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7855520>

Кўчқоров Собиржон Аҳаджонович

Заҳирадаги лейтенант

*Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети бошлиғининг
илмий ишлар ва инновасиялар бўйича ўринбосари.*

Абдурахмонов Аброржон Азимжон ўғли

*Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети 19.117-гурӯх
4-босқич курсанти*

Қаюмов Юнусали Йигитали ўғли

*Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети 19.120-гурӯх
4-босқич курсанти*

Шамшидинов Лазизбек Хусниддин ўғли

*Фарғона давлат университети Ҳарбий таълим факультети 19.120-гурӯх
4-босқич курсанти*

Аннотация: Мақолада мамлакатда амалга оширилаётган ёшларга оид давлат сиёсатининг асосий тамойил ва устувор йўналишлари асосида малумот берилган, ҳозирги мураккаб глобаллашув даврида, ахборот-коммуникация технологиялари шиддат билан ривожланиб бораётган бир шароитда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш билан боғлиқ долзарб вазифалар ва уларни ҳал этиш йўллари, давлат ва нодавлат ташкилотлар, оила, маҳалла, таълим-тарбия институтларининг бу борадаги роли ва аҳамиятини, ўзаро ҳамкорлигини миллий ва халқаро ҳуқуқий нормаларни ҳисобга олган ҳолда белгилаб беради.

Калит сўзлар: ватанпарварлик, консепсия, тарбия, ҳуқуқий норма.

Annotation: the article is informed on the basis of the basic principles and priorities of the state policy on youth implemented in the country, in the current complex era of globalization, in a situation where information and communication technologies are rapidly developing, current tasks related to the education of young people in the spirit of military patriotism and ways to solve them, determines the role and importance

Key words: patriotism, concept, upbringing, legal norm.

Аннотация: В статье представлены основные принципы и приоритеты государственной молодежной политики, реализуемой в нашей стране в сложный период нынешней глобализации, в условиях бурного развития информационно-коммуникационных технологий, на основе актуальных задач, связанных с воспитанием молодежи в духе патриотизма и определены пути их решения, роль и значение

Ключевые слова: патриотизм, понимание, воспитание, правовая норма.

Ватанпарварлик — кишиларнинг она юртига, ўз ошёнига мухаббати ва садоқатини ифодаладиган тушунча. Ватанпарварлик- барча кишилар, халқ, миллатлар учун умумий бўлган, асрлар давомида сайқалланиб келган умуминсоний туйғу, маънавий қадриятлардан бири. Тарихий жиҳатдан Ватанпарварлик кишиларнинг ўз ватанлари тақдири билан боғлиқ ижтимоий ривожланиш, халқларнинг ўзлари яшаётган ҳудуднинг дахлсизлиги ва мустақиллиги йўлидаги кураши жараёнида такомиллашиб келган ҳистуйғулар жамланмаси ҳамдир. Бу ватаннинг ўтмиши ва ҳозирги билан фахрланишда, унинг манфаатларини ҳимоя қилишда намоён бўлади. Ватанни севиш иймондандир деб ҳам бежизга айтишмаган. Ўсиб келаётган ёш авлодни маънавий-ахлоқий ва ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, унда мамлакат суверенитети ва мустақиллигини ҳимоя қилиш бўйича бурч туйғусини шакллантириш борасидаги тадбирлар мамлакатимизда жадал суратларда олиб борилмоқда. Президентимиз ташаббуслари билан Ўзбекистон республикаси вазирлар маҳкамасининг 2018-йил 23-февралдаги 140-сонли қарори асосида 7 бобдан иборат бўлган “Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш” концепсияси ишлаб чиқилди. Мазкур концепсияда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масаласига жисмонан ва маънан соғлом авлодни тарбиялашга оид яхлит таълим-тарбия тизимининг узвий ва ажралмас бир қисми сифатида қаралиб, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси талаблари асосида миллий ва жаҳондаги илғор тажрибалар, бугунги Ўзбекистон ҳаётидаги реал ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар билан уйғун равишда такомиллаштириш масаласига алоҳида эътибор қаратилди. Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларни Ватан мудофаасига жисмонан ва маънавий жиҳатдан тайёрлаш зарурлиги ҳозирги куннинг долзарб вазифаларидан биридир. Умумтаълим ўқув муассасаларида, ўрта махсус ва ўрта касб – ҳунар таълими муассасаларида ўқувчиларни, шу жумладан олий таълим даргоҳларида таълим олаётган талаба – ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тайёрлаш эндиликда таълим – тарбия ишларининг барча тизимлари орқали амалга оширилмоқда. Дарҳақиқат, Ватанга нисбатан чинакам садоқат уни ҳимоя қилишга ҳам қодир бўлишни талаб этади. Ўқувчиларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш барча турдаги фаолият кўрсатаётган таълим муассасаларининг асосий ўрин эгаллаши даркордир. Концепсияга мувофиқ ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишлари асосан тўрт босқичда амалга оширилади:

Биринчи босқич (3-7 ёшдагилар) атрофдаги олам, Ватан ҳақида дастлабки тасаввурлар пайдо бўладиган босқич ҳисобланиб, унда оила ва мактабгача таълим муассасаларида болаларга турли шеърлар, куй ва қўшиқлар ўргатиш, мултфилм ва турли ўйинлар намоиш этиш, расмлар чизиш орқали дунёни

англаш, давлат рамзлари (байроқ, герб, мадҳия) билан танишиш асосида уларда она юртга муҳаббатни шакллантиришни ўз ичига олади.

– ҳарбий-ватанпарварлик йўналишида дастлабки тасаввурларни шакллантириш мақсадида эртак ва ҳикоялар айтиб бериш;

– она-Ватанга муҳаббат, Ватан ҳимояси муқаддас бурч экани билан боғлиқ мавзулардаги шеър ва қўшиқларни ёд олдириш;

– болаларнинг тасаввурини кенгайтиришга доир расмлар чиздириш ва жисмоний қобилиятини мустаҳкамлаш учун турли мусобақа ва танловлар ташкил этиш, шу орқали уларни маънавий рағбатлантириш;

– ҳарбий-ватанпарварлик мавзусидаги мултфилмлар намойиш этиш ва турли ўйинлар ўтказиш;

– ҳарбий музейлар ва ҳарбий-ватанпарварлик мавзуси билан боғлиқ маданият ва истироҳат боғларига экскурсиялар уюштириш;

Иккинчи босқичда (7-16 ёшдаги болалар) ўқувчиларнинг Ватанга муҳаббати ва садоқатини мустаҳкамлаш, ҳарбий хизматга ва она юрт олдидаги фарзандлик бурчини юксак масъулият билан бажаришга бўлган ҳавасини ошириш, уларда ҚуроллиКучларимизга бўлган ижобий фикрларни янада кучайтириш, ёшларнинг жисмонан соғлом, кучли ва иродали маънавий етук, кенг дунёқарашли, мустақил фикр юритадиган баркамол инсон сифатида шакллантириш каби эзгу ишларга даъват этилади.

– замонамиз қаҳрамонлари ҳақидаги мақолалар, бадий адабиётларни мутолаа қилиш;

– умумий ўрта таълим муассасаларида ҳарбий-ватанпарварлик йўналишида маданиймаърифий тадбирлар, мавзули кечалар ва қўшиқ танловлари ташкил этиш,

спектакллардан лавҳалар намойиш қилиш;

– ўқувчи ёшлар иштирокида “Ватанимни кўз қорачиғидек асрайман”, “Юрт тақдир — менинг тақдирим” мавзуларида иншолар танловини ташкил этиш;

– соғломлаштириш оромгоҳларида “Темурбекнинг издошлари”, “Ўзбекистон фарзандлари ботир бўлур” каби мавзуларда спорт мусобақалари ва тадбирлар ташкил этиш;

– ҳарбий-ватанпарварлик мавзусида бадий ва ҳужжатли филмлар, мултфилмлар намойиш этиш ва уларнинг муҳокамасини ўтказиш;

– дарслик ва ўқув-методик қўлланмаларга буюк саркардаларимизнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги маълумотларни киритиш, уларнинг жасорати, фидойилиги ва қаҳрамонликлари тўғрисида ёрқин мисоллар асосида ҳикоя қилиб бериш;

– Темурбеклар мактаблари, олий ҳарбий таълим муассасалари, касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларнинг махсус гуруҳлари ва ҳарбий қисмларга экскурсиялар ташкил этиш;

- умумий ўрта таълим мактабларининг юқори синф ўқувчилари иштирокида “Темурбек ворислари” ҳарбий-спорт ўйинларини босқичма-босқич ташкил этишга алоҳида аҳамият эгадир

Учинчи босқич (16-18 ёшдаги ўсмирлар) ёшларда Ватанга ва унинг ҳимояси учун муносиб хизмат қилишга руҳан ва жисмонан тайёрликни таъминлашга йўналтирилади.

- миллий армиямиз учун жисмонан бақувват ва маънан етук ёшлар зарурлиги, ҳарбий хизматнинг аҳамияти, Қуролли Кучларда олиб борилаётган ислохотлар ҳақида батафсил маълумот бериб бориш;

Тўртинчи босқич (18-30 ёшдагилар) ёшларнинг жисмоний ва маънавий қобилияти, етакчилик кўникмалари ва интеллектуал салоҳияти, умумий ва профессионал малакасини ошириш, уларни ўз устида мунтазам ишлаш, соғлом ҳаёт кечиришга ундаш ва шунга эришишни назарда тутди.

Мазкур Концепция ёшлар ўртасида ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясининг самарадорлигини ошириш, уларда юксак маънавий-ахлоқий фазилатлар, фуқаролик позицияси, Ватанни севиш ва уни кўз қорачиғидек асрашга қаратилган билим ва кўникмаларни ошириш учун услубий асос бўлиб хизмат қилади. Талаба – ёшларни ҳарбий ватанпарварлик тарбиясида педагогика ва психология қоидаларидан кенг фойдаланиланиш катта аҳамият касб этади.

Ҳарбий таълим мураккаб ижтимоий-педагогик жараён бўлиб, унда асосан қуйидагиларини англаш лозим: талаба – ёшларни билим, кўникма ва малакалар биланқуроллантириш; уларда ўз Ватанининг қуролли ҳимоячиси учун зарур шахсий хислатларни тарбиялаш; комил инсон сифатида ривожлантириш, юзага келган турли вазифаларни ҳал қилишга ижодий ёндашиш малакаларини ривожлантириш ва улар олдида турган вазифаларни бажаришга ва ҳар хил вазиятда муваффақиятли ҳаракат қилишга руҳий тайёрликни шакллантиради. Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ватанпарварлик туйғусини юксалтириш, Ватанга фидойилик ва содиқлик билан хизмат қилишга бўлган масъулиятини ошириш, миллий армия сафларини замонавий билим ва профессионал малакага, мустаҳкам ирода, фаол фуқаролик позициясига эга бўлган ёшлар билан тўлдириб бориш имконини беради.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш концепсияси. 23.02.2018
2. I.A.Karimov."Юксак маънавият енгилма скуч"2008
3. www.ziyo.net